

Figura 2

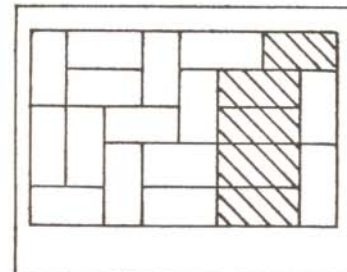
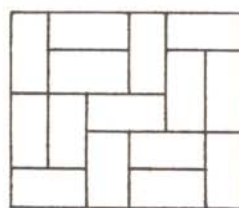
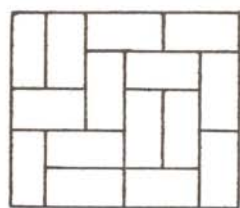

Figura 3

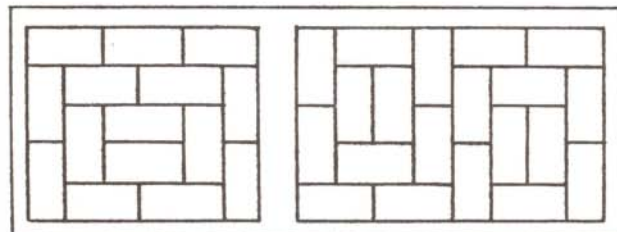
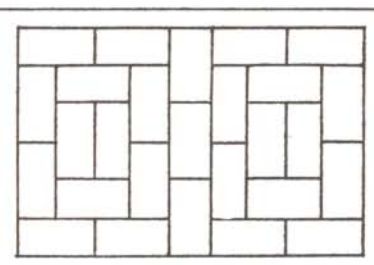
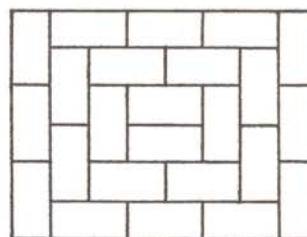
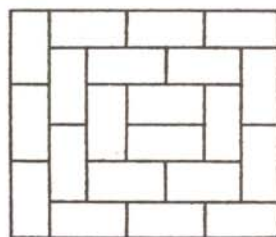
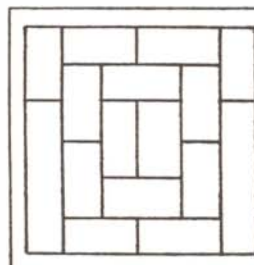

Figura 4

Figura 5

(el mussol)

LA NEVERA QUE INSULTA I EL TELEVISOR QUE OBEeix

A aquestes altures del segle dir que la ciència i la tècnica milloren la qualitat de la vida sembla inútil. Tothom sap que gràcies a l'avenç científic i tecnològic, l'home ha arribat a la Lluna amb una càmera de TV que ens ho ha transmès en directe. Tothom pot veure, just a l'instant en què està passant, com el papa arriba a les illes més perdudes de la Terra i com un atleta del Tercer Món salta més lluny que l'imperialisme.

Els detractors de la ciència i la tècnica diuen que malgrat això no es pot saber el temps que farà l'endemà, ni com trobar aigua, ni predir els terratrèmols, ni guarir un refredat; i que l'augment de tecnologia porta implícit un augment del temps de treball. Qui ho dubti que analitzi la disminució de dies festius que estem patint ara i aquí.

Però els detractors de la ciència no poden anul·lar el fet inqüestionable que la ciència fa la vida més fàcil. Gràcies a la ciència, o millor dit, a la tecnologia, ja no cal bellugar el braç per a rentar-se les dents, perquè hi ha un raspall elèctric que ho fa solet. Els nostres nens no hauran de molestar-se a pensar gràcies a les joguines automàtiques que ho fan tot. Ningú no es quedarà sense taronjada, perquè el moviment d'esprèmer una taronja és tan difícil i cansat que els investigadors han

inventat un estri que el realitza perfectament. Gràcies al Minipimer els nou nats no han d'aprendre a mastegar, i gràcies als aliments preparats ningú no es veu ja en l'obligació d'aprendre a cuinar. Obrir una llauna no serà mai més una llauna gràcies a l'"obremàtic", i per regular el retrovisor del cotxe, els investigadors del "trust" de l'automòbil han posat a punt un dispositiu que permet de fer-ho sense baixar la finestreta.

Seguint aquest camí per fer la vida més agradable, la ciència i la tècnica han aconseguit reinventar l'esclau i la consciència mitjançant una *tele que obeix* i una *nevera que insulta*. Què en poden dir els seus detractors?

El televisor que obeix

El Mussol té un deute d'agraïment amb l'amic Albert, l'informàtic, que li va parlar de la darrera innovació d'una determinada marca internacional de televisors —que no citem per no fer-ne propaganda. Aquesta multinacional ha posat a punt un sistema de control a distància que funciona a partir de les ordres de la veu humana. Els impossibilitats físics n'estaran molt contents. Sembla difícil de creure, és gairebé com el HAL de la pel·lícula 2001. ' La marca de televisors que no citem ha aconseguit un sistema que permet a l'aparell rebre

i obeir una trentena d'ordres donades per una o dues veus humanes. No obeirà més que aquestes veus. És l'esclau gairebé perfecte.

Amb els diners que costarà aquest aparell, el Mussol s'imagina que el client podria elegir si l'ordre de posar en marxa serà on (netament anglesa), enciende (per als de la *unidad de la patria*) o bé encén (per fer país). Els imaginatius sempre podran dir "con diez cañones por banda", els mags "abretetele", els irrespectuosos "arri, mula!", els masoquistes "senyor, senyor, quina creu!" i així a voluntat fins pràcticament l'infinit. Val a dir que per a aturar l'aparell, el Mussol no recomanaria un senzill "calla", per allò que pot anar referit als teleaddictes sorollosos i no a la causa concreta de l'addicció.

Amb el so regulat a distància, quan el possessor de la clau vocal vulgui quelcom d'ocurrent, només haurà de dir: "més baix" i el seu acudit serà escoltat; o quan la sogra li digui indignadíssima "Ramon, baixa la tele que et vull renyar!", en Ramon senzillament dirà: "més alt", i si la sogra no desconnecta l'aparell, s'estalviarà la inoportuna crítica.

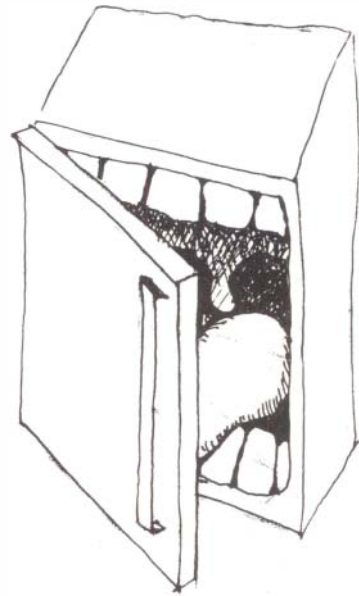
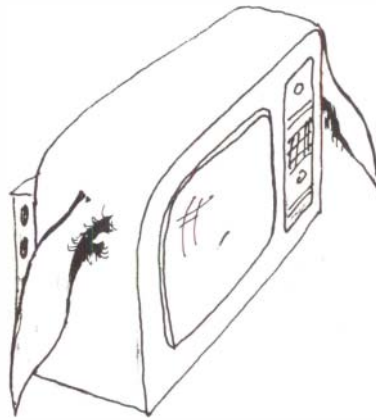
Us imagineu els diàlegs entre el feliç propietari i la tele esclavitzada? Els nens no podran posar el volum gaire fort; el fill gran no podrà dir que a l'altre canal fan una pel·lícula imprescindible de tal, perquè "canal u" només

ho podrà dir el *pater familias*, o la *mater*. I en aquest punt al Mussol se li acudeix una implicació importantíssima per al futur immediat: si un marit fa anul·lar la veu de la seva muller, podrà ella esgrimir-ho com a causa de divorci?

La nevera que insulta

Si el televisor que obeeix només pot ser ben rebut pels impossibilitats físics, els despotes i tots els mandres que no siguin muts, la nevera que insulta serà ben rebuda per tots els febles. El Mussol té un altre deute d'agraïment amb la revista "Sal y Pimienta", que en va fer esment ja fa un temps.

L'aparell citat consisteix en una cinta magnetofònica connectada a la nevera, de manera que quan s'obre es posa a insultar. Per exemple: "Sac de greix, un altre entrepà?" Naturalment els seus venedors la presenten com un ajut insubstituïble per a les dietes d'aprimament. Però les repercussions van molt més enllà. Per què limitar-se als grassos? Els alcohòlics sentiran com la nevera els enumera els perills evidents de beure cervesa. I per què limitar-se a la nevera? "Faci's la vida impossible!", dirà l'eslògan. Un dispositiu connectat a l'exterior de la casa mesurarà el grau d'humiditat, i quan el propietari del pis entri a casa seva en un dia de pluja sentirà la veu dient: "Neteja't els peus i deixa el paraigua a la banyera!" A partir d'una determinada concentració de fum de tabac, la consciència mecànica començarà a parlar dels greus problemes que comporta aquesta droga legal distribuïda per l'Estat. Als matins, l'espill del lavabo rondinarà recordant al seu infeliç propietari la mala cara que fa i que l'estossegament li ve de fumar massa i d'anar a dormir tan tard.

Així doncs, la ciència i la tècnica han aconseguit reinventar la consciència i l'esclau. Tot mecànic, naturalment. L'esforç científic ha triomfat resolent el terrible problema de tenir esclaus sense mala consciència a un preu assequible i, si més no momentàniament, sense problemes laborals. Els robots arriben.

Un cop solucionada l'espinesca qüestió de la mala consciència, sorgeix un substitut perfecte que tots estaven necessitant (ja que s'havia perdut): la consciència. Mecànica, de moment, perquè encara dependrà de gravacions prèvies. Però la ciència i la tècnica ho resoldran millor, perquè val més una consciència mecànica col·lectiva que una consciència sus-

ceptible d'interpretacions particulars.

Amb aquest sistema considerem que, amb un parell de frases escaients intercalades entre les amonestacions acostumades, la població actuarà d'una manera molt més conscient pel que fa a qüestions tan vitals com el pagament d'impostos i la participació en les votacions. Això, una vegada més, fa palès el fet inqüestionable, malgrat els ressentits de sempre, que la ciència i la tècnica milloren indefectiblement la qualitat de la vida. Charles Chaplin a *Els temps moderns* i el professor Franz de Copenhaguen, amb els seus invents publicats al "TBO", ja ens ho havien advertit fa temps.

1. A propòsit, sabeu que la lletra que segueix la H és la I, que després de la A ve la B i després de la L la M?

(bibliografia científica)

 Ramón Margalef: *La Biosfera entre la termodinàmica y el juego*. Barcelona, Ediciones Omega, 1980, 236 pàgs. + 21 fig.

La reflexió margalefiana sobre l'ecologia assoleix més decididament cada vegada un caràcter de concepció cosmològica d'una amplitud i penetració desconcertants. La incansable inquietud intel·lectual de Margalef ha conduït aquest a una contínua recerca de regularitats dins un vastíssim camp de fenòmens naturals, entre els quals, naturalment, l'home i la societat alhora s'integren en una situació rellevant i mai no separada de la resta de fenòmens de la vida. Margalef combina dues actituds massa sovint dissociades. Observador constant de la natura,

rebutja explícitament els excessos dels malabarismes matemàtics en forma de vistosos models en els quals l'esquematzació grollera a que és sotmesa la realitat acaba per soterrar aquesta i sacrificar la comprensió a favor de l'artifici. Però, alhora, el naturalista mira d'entendre el que observa i no es deixa emportar per la impressió estètica de l'enorme varietat i riquesa dels fenòmens de la vida; ans al contrari, cerca de trobar sota el barroc vital la més senzilla coherència dels grans principis de la física, ja que, ens diu, "tots els principis generals importants són principis físics extrabiològics o transbiològics", i refusa la temptació emergentista.

La fidelitat a aquesta doble actitud —de naturalista que observa

contínuament la realitat dels fenòmens de la vida (sorpren sempre l'erudició naturalista de Margalef), i que alhora mira d'endevinar els grans principis físics que poden trobar-se a l'arrel— és el que posa més clarament en relleu el caràcter profundament científic del plantejament. Caràcter que potser semblarà dubtós a qui identifiqui la ciència amb una mera exposició metòdica de resultats experimentals sobre qüestions concretíssimes. Margalef mateix ens adverteix que en aquest llibre s'ha proposat "fer pensar i no veure's embolicat en polèmiques sobre definicions i classificacions". Potser per això no és senzill seguir sempre amb precisió la concatenació de les idees que brollen a cada línia, en

un diàleg intern que força el lector, mancat sovint de claus interpretatives suficients, a rastrejar el fil bàsic de l'argumentació entre una quantitat de relacions conceptuals que no són pas sempre evidents.

Posem per cas la utilització del concepte d'informació, punt central del llibre, d'altra banda. No és clar quan s'utilitza aquest concepte en el sentit habitual, en teoria de la comunicació, considerant la informació com "una propietat de tot allò que és constituït per parts diferents", o quan és una noció gairebé assimilable a la forma aristotèlica. Hi hauria una sospita d'imprecisió, però l'autor també ens adverteix aquí que accepta aquesta mena d'imputacions a canvi de poder esgra-